

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. Če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Na delo za volitve!

Meseca decembra bodo pri nas državnozbornske volitve iz V. kurije in iz kmetijskih skupin. Letos se ne bode več volilo tako, kakor prej, da volilci izvolijo nekaj volilnih mož in le-ti poslanca, letos bodo vsi volilci volili neposredno in tajno, to je, volili bodo z volilnimi listki in ne več volilne može, ampak kar poslanca. Prej so volilci v občinah in volilni može pred volilno komisijo ustno napovedovali imena. Vsak je tedaj lahko izvedel, kako je kdo volil. Kdor se je imel koga bati, tedaj rajše ni šel k volitvi, kakor pa, da bi proti svojemu prepričanju volil. Na kmetih sta stala župnik in kapelan pri volilni mizi in vsacega zapisala, kdor ni po njihovi volji volil. Naš kmet ve, kaj je zamera v farovžu in se ni upal nastopiti. Te zamere se zdaj ne bo treba bati. Na listek se bo zapisalo ime in domovanje kandidata za poslanstvo in ta listek se bo zložen oddal komisiji. Ti listki se šele po končani volitvi odprejo in preberejo.

V V. kuriji volijo vsi 24 let stari možki jednega poslanca, v kmetijskih zdajnih skupinah pa volijo neposredno, brez volilnih mož, kmetijski posestniki svoje poslance.

Neki red mora biti pri volitvah. Slovenci nimamo dosti za poslanstvo sposobnih mož, in glasovi se ne smejo cepiti, zlasti ker danes imamo tudi na Slovenskem stranke. V gospodarskem in drugem življenju ni nič stalnega. Kar nizko stoji, želi višje priti, kar strada, hoče priti do kruha in do boljšega kruha, do boljših življenjskih razmer. Kdor pa drži kljuko do vladnih prostorov države v svoji roki, je na boljšem, ker v svojo prid lahko uporablja moči države. Če bode imel kmetijski stan pristop do teh prostorov, bo skrbel zaboljšanje kmetijskega gospodarstva in življenja, če farovž, se bo v farovski kuhinji dobro kuhalo. Če le plemenitnik in veleposestnik, ki čez tisoče oralov razpolaga, bo svojo kašto imel pred očmi. Da to vlado dobijo v svoje roke, se ljudje po svojem delu in gospodarstvu zedinjajo in skušajo dobiti moč v roke. Kdor je močnejši, po tem se mora vladanje ravnati. Vsi ljudje istega dela, istega gospodarjenja imajo tedaj iste želje in isto teženje. Ti vkup tvorijo jedno stranko, zakaj posamezen človek nič ne šteje, pač pa združen z družimi. In v željah sorodni si stranki se potem zvežejo. Tako farovž s »plemenitniki«, ki se še nazaj v prejšnje čase ozirajo in na drugi strani meščan in kmet in brezposestni delavec, ki si imajo šele priboriti boljše življenje. Na jedni strani

še iz prejšnjih časov polna kašta, na drugi prazna.

Povsod delajo kmetije svojo stranko. Tudi pri nas na Slovenskem. Kmeta je dozdej vlačil farovž za sabo. Ta farovž se vedno vleže na mastno stran, v zvezi je z vsem, kar jemlje bogastva iz malhe kmeta, meščana in delavca. Pri nas smatrajo v farovžih kmeta samo kot volilno živino. Dokler vlada vse duhovniku po volji stori, dotlej govori duhovnik kmetu: Daj cesarju, kar je cesarjevega. Doma bo upil nad velikimi davki, na Dunaju jih pa bo privoljeval. Doma bo tarnal, da so najboljše delavske moči na slamnicah v kasarnah, na Dunaju ali v Pešti pa bo dovolil makari desetletno vojaško službo in še par sto tisoč fantov več za kasarsko vojačenje. To vse v imenu vere, tako baje Bog hoče. Tako pripravlja sebi in svojim prijateljem takozvano volilno živino in dokler se kmet farovžu ne spunta, sedi ta žlahta mirno in komodno na žametnih svojih sedežih.

Proti tej še danes v Avstriji prav mogočni stranki se bojujejo meščanske in delavske stranke in tudi kmet, ki je malo okolo sebe pogledal. V naši Avstriji gre danes za to, da se mogočni žlahti v farovžu in na veleposestvih, — vsaj jedna glava odseka, ali vsaj ji da tak udarec, da se le-ta spameti, da se zave, da ima v prvi vrsti skrbeti za dušni blagor vernikov, ne pa za svoje kašte ali za kašte novodobnih milijonarjev, kateri duhovnikom radi tudi kaj privošči dobroga. Če je tak milijonar žid ali luteran, to nič ne šteje. Obresti plačujete kmeti temu židovskemu denarju. — Največji prijatelj kmeta, ki je doslej kje nastopil, veliki ruski pisatelj, ki je že milijon posvetil v zboljšanje kmetijskega življenja, grof Tolstoj piše: »Vsako teženje kmetov, da se oslobodijo duhovenskega jerobstva daje kmetom pogum in isti se potem povzdignejo duševno in gmotno.«

Ruski kmet je vzlic bogati svoji zemlji največji revež. Plemenitaži, popi, židje, uradništvo ga derejo tako, da je mej ruskim kmetom legar vsled gladu vsako leto na dnevnem redu. Ta sicer jako verni in pobožen grof Tolstoj, ki ima velika posestva, ki na njih sam kakor kmet dela in s svojimi delavci in sosedi najlepše ravna, je dalje pisal: »Nič ne pomaga, mi (to je, plemenitniki, veleposestniki-bogataži in viduhovniki) moramo s hrbitišč kmetov doli.«

Kako sede naši duhovniki na hrbitiščih slovenskega kmeta, tega ni treba posebno popisati, da pa ima katoliški duhovnik tudi pri vladi države svojo odlo-

čilno besedo, to se pa mora povedati. Gospodarstvo v Avstriji hodi na nič. Bogate naše dežele padajo v revščino. Kamor grajščak stare korenine in ž njim zvezani duhovnik stopita, tam več trava ne raste. Ta dva držita vse razvijanje narodov nazaj. Fabrično delo in gospodarenje je v družih deželah ustvarilo bogato življenje; tam ni treba kmetu, ne delavcu stradati. Veliko skupi kmet, večje mezde dobi delavec. Pri nas v Avstriji tega ni. Pri nas je vse dražje, kakor drugod, in kmet ne more nič s pridom prodati in seveda tudi ne delavca plačevati. Ven v tuje kraje morajo naši mlajši ljudje in celo gospodarji. Tako je v vsej Avstriji. Meščan, kmet, delavec so nezadovoljni. Ali v vladah merodajni ljudje vedo, da je le treba vojaštvo dobro urejeno v rokah imeti in duhovnika gladiti, z istim dobro izhajati, potem se ni bati ničesar. Naj pa kanoni govorijo. Da pa do tega ne pride, naj duhovnik svoje delo opravlja. Kar se more, dá se tej požrešnosti iz državne moči dobrot in posebno se duhovniku pusti prosta pot, da se sme v vse utikati. Le-ti potem kot policaji v cerkvi in zunaj cerkve kmeta in delavca na uzdi drže in ga tolažijo v njegovi revii s tem, da bo na onem svetu imel vedno zabeljene žgance. Tako je duhovnik ud državne vlade, oziroma v njej merodajnih slojev.

Na kat. shodu v Ljubljani so bili zbrani višji duhovniki, »višje plemstvo«, najeti ljudje iz meščanstva pa so zbranim kmetom velevali, naj upijejo: živio, če se kaka taka »višja oseba« prikaže.

Nazivali so se le-ti med sabo: »prevzvišeni«, »preblagorodni«. Tu na tem shodu je videl, kdor ni slep, da je treba Slovencem svojega Tolstega, ki zagromi v naš svet: doli s hrbitišča ubozega kmeta! Tu se je videlo, kako se ti naši duhovniki, ki kmetu vsaki dan pravijo, kako so za njegov blagor zavzeti, pajdašijo z »visokim plemstvom«, s knezi, grofi, katerim se še sline cedejo po mastnih tlakarskih časih, in da neumneža kmeta, — pameten se ne dá za to grdo službo rabiti, — le seboj vlačijo kot spremstvo, da razkazujejo svojo moč in oblast. — Meščana ni bilo na ta shod. Meščan neče s to »preblagorodno« žlahto nič opraviti imeti, ker vé, da bi segli tudi po njegovem kruhu, če bi jih ne metal črez prag svoje hiše. Fej kmetu, ki se dá vpreči v to kočijo, v kateri sedijo ti oblastniki!

Nasproti proti tej v državi in v gospodarskem življenju še v naši Avstriji premogočni stranki se zbiramo na Kranjskem vsi, ki še kaj na-se držimo. V tej farovžu nasprotni stranki, v kateri je večina meščanstva, stoji, kakor se je lani pri volitvi v kmetijski družbi sijajno po-

kazalo, tudi kmet, ki še ni obupal, in ki količkaj misli in okolo sebe gleda. Pri prihodnjih volitvah bo naš kmet lahko svoj glas oddal po svojem prepričanju, po svoji volji, ker lahko na volilni listič zapiše ime kandidata, ki je njemu všeč. Da v vsej duši mrzi tlakarstvo tem preblagorodnostim in prevzvišenostim, to je gotovo. Le korajže še nima. Da jo pa dobi, treba je združitve. Kmet sam mora mej kmeti delati za volitve. Kmet kmetu zaupa. Torej vi, ki ste že pogledali okolo sebe, in ki ste korajžni možje, na vas je, da ste budniki, da ste zbiratelji vaših sosedov, da pripravite kar treba za dostojne volitve na kmetih.

Bodite prepričani, da se je našega duhovnika le tedaj bati, dokler on vé, da ima moč nad nami. Kakor hitro mu kmet gorjačo pokaže, bo strepetal in gledal v vsej ponižnosti si prijaznost istega pridobiti. In tedaj ne bo komandiral, ampak se lepo udajal volji onega človeka, ki ga redi. On naj vas vpraša, koga boste volili, ne pa vi njega. On je vaš uradnik. Zdaj ob volitvah bo prijazen, bo usiljiv, ne bo ga iz hiše spraviti. Le dajte mu vajeti v roke in videli boste, kako bo zopet »prevzvišeno« posedal. Temu stanu moči zmanjšati bo ob prihodnjih volitvah glasilo po vsej Cislitaniji. Tega stran in država bo začela zopet kviško sopsti. Zatorej vsi k volitvam. In od vasi do vasi idite bodrit, spominjat zaspance na njih dolžnosti. Vaši pogovori ob nedeljah naj bodejo volitve in mislite na to, da je danes že več ko 100 tisoč vaših rojakov v Ameriki in na Vestfalskem, doma pa vsako leto manj delavcev. Ali hočete vaša zemljišča spremeniti v puščave, če hočete biti vzlic rodovitni zemlji le fabrika za izgojo knapstva tujine? Dosti dolgo je farovž v naših slovenskih razmerah odločeval. Kaj je storil, kaj vstvaril iz našega čvrstega ljudstva, kaj iz naše zemlje? Vprašajte ga, kje so dobrote njegovega vladanja? — Mesto, da bi vam privoščil več zemlje, kliče in vabi danes tuje menihe v dežele, da še ti iz vaše skledje jejo. Ali še ni zadosti teh snedežev?

V tako važnem času se nobeden ne more s tem izgovarjati, da bodo že drugi opravili. Tu ne gre za kako šalo, tu gre za to, ako naj postane Avstrija grobišče svojih narodov, ki gnojijo zemljo za Nemce v rajhu, ki že komaj čakajo, da dobijo več prostora za svoje, ljudi, ali pa postane Avstrija država dobrih kmetov, dobrih družih delavcev, zadovoljnih proizvajajočih stanov ter pekel za one, ki hočejo brez dela o žuljih delavskega ljudstva živeti.

Politični pregled.

Državnozborske volitve so razpisane v vseh deželah. Začele se bodo 12. decembra z volitvijo v peti kuriji na Kranjskem in končale se bodo 18. januarja z volitvijo iz nižjeavstrijskega veleposestva. V slovenskih pokrajinah se bo volilo: 12. decembra iz splošnega razreda na Kranjskem, 18. decembra iz kmetiskih občin na Kranjskem, 3. januarja iz splošnega razreda na Štajerskem, v Istri in na Goriškem in v Trstu ter iz mest

in trgov na Kranjskem, 5. januarja iz splošnega razreda na Koroškem, 8. januarja iz kmetiskih občin na Štajerskem, 9. januarja iz kmetiskih občin v Istri in na Goriškem, 10. januarja iz kmetiskih občin na Koroškem, 11. januarja iz mest na Štajerskem, v Istri in na Goriškem. Volilno gibanje je že v vseh deželah v teku in postaja čedalje živahnejše.

Vojna v južni Afriki se bliža svojemu koncu. Tod in tam se sicer posamezne čete Burov še dobro drže ali brez upanja na zmago. Predsednik burske republike Krüger je pobegnil, prvi vojskovodje so razkropljeni, a na tisoče Burov je že odložilo orožje. Angleška vlada je to zmago porabila, da je razpustila državni zbor in razpisala nove volitve, pri katerih dobi brez dvoma znamenito večino.

Vojska na Kitajskem. Jedinost mej velesilami, ki hočejo napraviti red na Kitajskem, je pri kraju. Rusija in Zjedinjene države so umaknile svoje vojaštvo iz Pekina. Nemški cesar, ki je prej prisegal Kitajcem strašno maščevanje, je vsled tega že začel odjenjavati in bi se zadovoljil z najmanjšim zadoščenjem, vedoč, da mu sicer preti velika nevarnost.

Dopisi.

Iz Vinice pri Šmarjeti konec septembra. (Dejanska ljubezen do bližnjega.) Ni še dolgo tega, ko se je pobirala takozvana pšenična bira, stari ostanek nekdanje desetine. Tudi naš šmarješki g. kaplan in mežnar z veliko vrsto nosačev in vozačev sta hodila okoli po hišah ter pobirala pšenico, pri enem več, pri drugem manj; rada bi pa vzela, kolikor bi bil kdo dal! Pri meni pa bire niso vzeli, menda dobro vedoč, da me kot kmeta to breme že veliko let zelo tlači. Dobro vem, da novo došli g. kapelan ne bi bil meni te dobrote skazal, ko bi ne bil pod »komando« župnika Zamana. G. kapelanu in župniku Zamanu se zato lepo zahvaljujem. Ne vem sicer od kod to izvira, da sem bere prost, ali iz prijateljstva ali iz sovraštva; najbrže iz sovraštva, ker to raste od dne do dne. Pa če bi bili vsi kmetje tako srečni, da bi župnik Zaman vsem bodisi iz prijateljstva bodisi iz sovraštva biro pustil, no, to bi bilo veselja, vsak bi mu rad zato roko poljubil. Dragi bralci, vem da ste radovedni, od kod da to sovraštvo izvira. Hočem vam tedaj povedati! Ko je pred nekoliko leti šmarješki kaplan Kerin pri izpraševanju tako zelo zabavljal čez »Rodoljuba« češ, da je brezverski list, ki je zoper vero in papeža, takrat se oglasi moj sin in pravi, da »Rodoljuba« on večkrat bere, da bi bilo kaj zoper vero, pa ni še nikjer v njem našel. To je bilo župniku Zamanu vnebovpijoči greh mojega sina. Tisto leto na sv. Štefana dan imel je že Zaman zoper mene tak pogum, da je začel očitno kazni klicati na mé in na mojo hišo, rekoč: Človeče, katero komaj brati zna, se predrzne kaplanu v oči povedati, da »Rodoljuba« ni zoper vero, očitna kazni mora priti nad to hišo, še predno bo izginila ta snežna odeja s površine zemeljske. S tem pretenjem me je Zaman iz cerkve spodil. Sklenil sem pa tudi za trdno, nikdar več še Zamana kdaj v cerkvi poslušat, dasiravno

je hotel pozneje to pretenje v nekem pismu utajiti, češ, da on ni nikdar teh besed govoril, če prav so jih vsi ljudje, ki so bili takrat v cerkvi, slišali. To je tedaj prav poštena, sveta laž. Kajti še pozneje dvakrat je pretel, da prej ali slej mora priti »čez to hišo« božja kazni. Bog vé, kje se je g. Zaman krščanske ljubezni učil, menda samo v Dobroški vasi. Pete božje zapovedi pa menda ne pozna; pa človek lahko pozabi če ima toliko skrbi in družega opravila. Njegovo sovraštvo do mene in moje hiše je rastlo od dne do dne. Ko so ob času državnozborske volitve moji sosedji dali meni vse glasove, da sem šel poslanca volit, se je župnik tako razsrdil, da je Vinčanom pri sv. Martinu skoraj za celo leto maše odpovedal. Pa tisto leto je sv. Martin Vinčanom poseben blagoslov podelil, in tako pokorščino župniku odpovedal. Gospod Zaman ali se še spominjate, ko ste kvasili na leci: Oče in sin si v roke sežeta, ko gresta na volišče, in eden družega volita. Ali povem Vam, da to je bila že druga grda menda sveta laž. Vsaki dan se namreč lahko prepričate iz volilnih aktov, da nisem jaz sina volil, in tudi sin ne mene. Res ste se takrat veliko trudili in lagali kar ste mogli, samo da bi bili mojega sina spravili v zapor. Poznate osmo zapoved božjo, najbrže ne, ker celo poštene priče pri vsaki priliki nesramno napadate.

Misijon in sveto leto pa je Zamana v srdu in sovraštvu do mene tako podžgalo, da je začel napadati tudi druge nedolžne farane, ker sam je rekel: ne bi tožil, pa samo zavoljo Zalokarja bom tožil. Kaj ne, da to stori vse Vaša krščanska ljubezen do svojega bližnjega. Rekli ste tudi, da boste mojega sina tako napravili, da bode tako voljan, da ga boste Vi lahko okoli prsta ovili. Mislim, da jih boste Vi malo ovijali; le glejte, da drugi Vas ne bodo; sin pa mi je rekel, da okoli Vas zaradi ženitovanja nikdar hodil ne bo, ampak si bo znal že drugače pomagati. Kar ste pa po postavi dolžni storiti, zato se pa ne bo ne moj sin in ne jaz bal priti v župnišče, ker isto je »farmansko« in ne Vaše!! Če bi pa moj sin ne delal po moji volji, gotovo bi mu Vi v tem pomagali, kakor ste delali pri moji hčeri, ko ste mešetarili kot kak »konjskodušar« ali pa cigan Joško, (saj barve sta si zelo enake) seveda samo iz sovraštva do mene! Da Vi toliko sovraštvo proti meni bruhate, temu se ne čudim, če se domislim, da še svoji lastni materi niste prizanesli, in se še spominjam dobro kako je Vaša mati v moji pričujočnosti »znake Vaše jeze« kazala in bridko jokala. Če bi pa Vi g. Zaman zahtevali kakih podrobnosti, pa se na mene obrnite! — Vas gospod urednik, pa prosim, pošljite en iztis te številke »Rodoljuba« g. Zamanu župniku v Šmarjeti na Dolenjskem, ker on tako rad »Rodoljuba« raz leco bere svojim ovčicam, in če ravno je še tako bolan, potem takoj ozdravi. — Jožef Zalokar, brezverec in liberalec, kakor me imenujeta Zaman in sosedni črni Kos!

S Štajerskega, dne 22. sept. 1900. Kdor ima maslo na glavi, ne sme na solnce. Kadar župnik na Polzeli denarjev, jajec ali pšenice nima, pokliče misijon. Pred dvema leti mu je denarjev, jajec in pšenice zmanjkalo. Poklical je misijonarje od sv. Jožefa pri Celju. Misijon

je trajal od 19. do 26. marca 1898. Med celim misijonskim časom je bil nastavljen pred oltarjem na eni strani škaf za pšenico, na drugi jerbas za jajce. Kadar so bile posode polne, so se izpraznile in zopet pred oltar postavile. Tako beračenje je trajalo celi teden. Jezuit je med tem časom pa tudi na prižnici beračil. Rekel je: »Kadar na smrtni postelji ležiš in testamente delaš, pokliči fajmoštra, ti znajo najbolj testamente delati. Stisni mu vsoto denarjev v roko, pa ne pod imenom (Stiftung), da se maše za tvojo dušo berejo.« In glejte, župnik je dobil za dve leti jajec, za dve leti pšenice in za dve leti denarjev. Ker mu je sedaj zopet denarjev zmanjkalo, povabil je zopet misijonarje na Oljsko goro v šoštanjskem sodnijskem okraju. Misijonar Macur je na prižnici ubogo učiteljstvo in šolstvo žetal in pral tako, da je neki kmet od pridige domov grede rekel: »Zdaj pa vendar vidim, da so vsi farji vseh časov enaki in isti. Farji so se v našega najboljšega učitelja Kristusa zaganjali, ga zasramovali, špotovali, po nedolžnem po krivem tožili in konečno njegovo smrt zahtevali. Ravno tako in nič drugače se dandanes godi. Farji psujejo nedolžne učitelje pismeno in ustmeno na vse mogočne čine, ščuvajo ljudstvo proti njim. Toda mi dobro vemo, kje tiči resnica, kje laž, kje je pravica, kje je krivica. Učitelj se muči v tednu 25 ur s poukom naše nežne mladine, a kaplan samo 2 uri. Pa še ta čas jih tolče in bije po glavah.« Da se v kmetijskih glavah začne obzorje širiti in jasni, naj bode to ubogim učiteljem v zadoščenje. Saj ljudje vidijo, da so farji 10krat bolj pitani, kakor učitelji. Zavidni far je na prižnici Oljske cerkve na petek 14. septembra verno ljudstvo proti učiteljstvu in šolstvu takole ščuval: »Čemu imajo današnji liberalni učitelji pri njih mali omiki po 600, 1000, 1500 da celo po 2000 gld. plače na leto? Današnji učitelji so vsi sami liberalci, krivoverci in brezverci. In takim učiteljem se otroci v šolo pošiljajo! Duhovniki pa, ki so toliko študirali, morejo biti zadovoljni z 300 do 600 gld. na leto.« Pa resnico je ta ljubeznjivi učiteljski prijatelj iz hudobije zamolčal. Pozabil je namreč povedati, da učitelji nimajo nikakoršnega rezervnega zaklada. Duhovniki pa imajo 509.416.968 gld. v svoji blagajnici. To je na leto po 5% čez 25.000.000 gld. obresti. To je mrtva roka. Učitelj ne dobi nobenih maš plačan, duhovnik pa toliko, da denarje na razne farovže pošilja, ker jih ne more toliko na leto izbrati. Učitelj nima nobenih postranskih dohodkov od pogrebov. A duhovniki računijo od pogreba 10, 20, 50 do 100 gld. — Učitelj nima doma niti kruha, niti vina, niti moke ne živine in ne perutnine. A duhovniki imajo vinograde, njive, travnike, hoste vrte itd. Oni imajo vole, krave, svinje, kokoši, pure, race gosi. Mislimo da imajo dosti za edini svoj trebuh. Saj nimajo žene niti legitimiranih otrok. Dalje daje učitelj svojo plačo ljudem nazaj. Denar pa, kateri v farške roke pride, ne vidi nikoli nobeno človeško oko več. Naj sedaj kranjski in štajerski Jakličji svoje farške prijatelje poljublajo. Mislimo in nadejamo se, da se bodo sedaj vsem tistim črnim učiteljem oči odprle, kateri na šolsko poslopje papeževo zastavo razobešajo, v Brežce po cerkvene zvonove hodijo in na poti prvi cerkveni zvonec zvonijo. Kristus je hinavskim duhovnikom

rekel: Ti vidiš pezdil v očesu tvojega bližnjega, a bruna v tvojemu očesu pa ne vidiš itd. — Grški učitelj je rekel: Človek, spoznaj sam sebe! Pred tvojim pragom pometaj! Kdor ima maslo na glavi, ne sme na solnce.

Domače in razne novice.

Državnozborske volitve na Slovenskem bodo letos prav viharne. Na Kranjskem se bode vnel v vseh okrajih boj, ker postavita obe stranki svoje kandidate. Narodnonapredna stranka postavi kandidate dogovorno z volilci, kandidat bo tisti, ki ga bodo volilci zahtevali, dočim so klerikalci kar ukazali svojim pristašem, da morajo voliti vse dozdanje poslance, pa niso nobenega volilca nič vprašali. Klerikalci zaničujejo svoje pristaše tako, da se jim še vredno ne zdi, jih vprašati za njih mnenje! Doslej še niso postavljeni vsi kandidati. Te bomo naznanili prihodnjič. Opozarjamo pa vse somišljenike: Pripravljajte se čvrsto na volitve. Če stori vsak svojo dolžnost, bomo zmagali kakor na občnem zboru kmetijske družbe.

Cesar v Gorici. V soboto in v nedeljo se je v Gorici praznovala štiristoletnica združenja Goriške z Avstrijo. Slavnost je bila lepa, a slovenska večina prebivalstva je bila skoro povsem potisnjena v kot. Vse je imelo laški značaj. Cesarja je stražilo več sto policajev.

Spomin na katoliški shod. Klerikalci nečejo o katoliškem shodu ničesar več slišati. Tako molče o njem kakor grob. Mi bi lahko marsikako zanimivost povedali o tem shodu, a manjka nam prostora. Jedno stvar pa moramo omeniti: Škof Strossmayer, največji vseh živih katoliških škofov, ni katoliškega shoda v Ljubljani pozdravil in sicer ga nalašč ni pozdravil, ker obsoja počenje našega škofa in njegovih duhovnikov.

Škof v Cerknici. Pred kratkim je imel škof birmo v Cerknici. Pri ti priliki so mu Cerkničanje moško in pogumno pokazali, kako obsojajo njegovo politiko. Noben slavalok ni bil postavljen, razen na cerkvenih poslopjih ni bila nikjer nobena zastava razobešana, in škofa v imenu občine tudi nihče ni pozdravil. Čast Cerkničanom. Posnemajte jih tudi drugod.

Osramočen tožnik. Kaplan Lavrenčič v Cerknici je ovadil posestnika in gostilničarja g. Franca Vidriha iz Begunj, da je rekel »vsi farji so sleparji in lažniki«. Prvo sodišče je obsodilo g. Vidriha na 100 K, drugo sodišče pa ga je popolnoma oprostilo in je obsodilo kaplana Lavrenčiča, da mora plačati vse stroške.

Umrl je dne 24. m. m. kanonik dr. Franc Lampe. Bil je to res pošten, vsega spoštovanja vreden gospod, vzoren duhovnik, dober rodoljub, zaslužen pisatelj in čist značaj. Ko bi bili vsi duhovniki taki, kakor je Lampe, bi se že dalo živeti in izhajati, a žalibog jih je vse preveč taci, katerih se je dr. Lampe sramoval.

„Domoljub“ obsojen. V zadevi gospoda Ivana Lampeta proti »Domoljubu« vršila se je te dni prizivna razprava pred deželnim sodiščem. Obtoženega slamoreznega urednika zastopal je dr. Šušteršič, kojega je pa sv. Duh čisto na cedilu pustil, ker je prizivno sodišče v polnem obsegu prvega sodnika razsodbo potrdilo.

S tem je Rakovec definitivno obsojen, a gospod Ivan Lampe, posestnik s Črnega vrha pri Idriji dobil je popolno zadoščenje nasproti rudečelasemu kaplanu, ki ga je vlačil po blatnih predalih umazanega »Domoljuba«. Dr. Šušteršič je pri razpravi kar besnel, ter se prilično tako neotesano, kakor nekdanje v duhovnike, (ki so mu na Rakeku kot kozli smrdeli), zaganjal v naš list. Dr. Tavčar ga je primerno zavrnil, česar pa niti treba ni bilo, ker se za sodbo Šušteršičevo niti toliko ne brigamo nego se brigamo za predlanski sneg. Ta človek meni, da je povsod katoliški shod, zategadelj je povsod surov, kakor je bil na katoliškem shodu.

Vencajz obsojen. Zadnjo soboto se je vršila pred okrajno sodnijo v Žužemberku zanimiva kazenska obravnava. Na zatožni klopi je sedel podpredsednik II. katoliškega shoda, bivši državni poslanec in bodoči kandidat za državni zbor, vpočijeni c. kr. deželnosodni svetnik Ivan Vencajz. Tožen je bil radi častikraje. Tožili so ga kranjski notarji, katere je bil katoliški vzornik Ivan Vencajz na katoliškem shodu v Žužemberku surovo grdil in psoval. Obtoženec je po navadi kmetijskih fantov vse od kraja tajil, toda priče so pod prisego potrdile Vencajzova psovanja, na kar je bil pošteni Vencajz spoznan krivim in zaradi častikraje obsojen na globo 100 kron oziroma 10 dni zapora.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil veljavni zakon, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski, namreč zakon o ustanovitvi zaklada za javna dela in za povzdigo deželne kulture. O važnosti tega zaklada bomo še govorili.

Boj za občino Vipavsko, ki je trajal toliko časa, je dobojevan. Občinski zastop vipavski se je naposled konstituiral in je izvolil županom trga vipavskega g. Antona Hrovatina ml., sina prejšnjega zaslužnega in od klerikalcev skrajno podlo preganjanega in obrekovanega župana, za občinske svetovalce pa so bili izvoljeni gg. Iv. Lekan st., Jos. Žvokelj, Ivan Mesesnel, Ivan Ferjančič in Štefan Rehhar. Živela narodna in napredna Vipava in nje sinovi!

Loterijske srečke.

Gradeo, 29. septembra.	75, 79, 30, 25, 43.
Brno, 3. oktobra.	84, 27, 44, 40, 10.
Dunaj, 29. septembra.	35, 25, 20, 68, 58.
Lino, 22. septembra.	77, 55, 25, 87, 40.
Praga, 26. septembra.	62, 50, 19, 85, 88.
Trst, 22. septembra.	72, 54, 50, 15, 21.

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: **na Kongresnem trgu 14**

Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. M. Hudnik,
predsednik.

Poštna hranilnica ček. št. 849.086.

Telefon št. 135.

Priporočilo.

Firma **J. C. Bernard**, tovarna za razne stroje v Karlinu na Češkem (pri Pragi) mi je za mojo vodno žago poslala jedno pat. Haag-ovo železno turbino, katero sem sam postavil in s katero sem jako zadovoljen. Vodna sila pri moji žagi je jako slaba. Dosedaj je gonila res tudi le jedno vodno kolo, s tem pa kljub vsem mogočnim tehničkim olajšavam samo jedno žago. Naročena turbina pa razvija moči za 9½ konjskih sil in žene pri isti vodni sili zlahka dve žagi ter en cirkular zajedno, brez prejšnjega šuma in ropota, ker teče jako mirno. Izgotovljena je iz dobrega materiala, zelo močno, a vendar jako precizno in tako lahko, da tudi z malo vodo dobro deluje, pri veliki vodi pa vsejedno ne podleha.

Radi tega priporočam firmo **J. C. Bernard** vsem onim, ki si mislijo nabaviti moderni gonilni stroj, tembolj, ker cene niso visoke, plačilni pogoji pa jako ugodni. Turbino si lahko vsakdo pri meni ogleda, kjer dobi lahko vsa potrebna natančna pojasnila o velikosti, moči in cenah.

Na Bregu pri Borovnici, dne 24. avgusta 1900.

Fran Švigelj

posestnik in trgovec z lesom.

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovane.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Compagnie Générale Transatlantique.

Francoska proga s poštnimi brzo-parobrodi via Inomost-Basel-Paris New-York.

Cena vožnje v III. razredu iz Basela v New-York stane 84 (štiriinosemdeset) glđ. s hrano in stanovanjem od Basela dalje prosto. Odhod iz Basela vsak četrtek, iz Havra vsako soboto zjutraj. Ta črta je najbolj pripravna za Slovence iz Kranjske in Štajarske ter za Hrvate. Na parnikih je najboljša hrana in postrežba; potniki III. razreda dobé dvakrat na dan vino prosto.

Rommel & Comp. Basel (Švica.)

V Ameriki smo v zvezi z „Glas Naroda“, Fran Sakser, 109 Greenwich Street New-York.

Tržne cene v Ljubljani

6. oktobra 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	—	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež,	14	—	Surovo maslo,	1	90
Ječmen,	13	—	Jajce, jedno	—	6
Oves,	12	60	Mleko, liter	—	16
Ajda,	18	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso,	18	40	Telečje	1	20
Koruz,	14	—	Svinjsko	1	40
Krompir,	4	60	Koštrunovo	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec	1	20
Grah,	—	20	Golob	—	45
Fižol	—	16	Seno, 100 kilo	3	20
Maslo, kgr.	2	—	Slama,	2	90
Mast,	1	40	Drva trda, kiftr.	7	—
Špeh svež,	1	36	„ mehka,	4	50

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Genjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

KAVA
DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA
Tvarina je najboljša cikorija.

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU
LJUBLJANI.

Kathreiner

je samo pravi v znanih
Kathreinerjevih zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevaranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je najokusnejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava
bode z veseljem in z vedno raztočnem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.